

HD 20/3-93

Er du voldsom?

Ja — mer eller mindre — alle. Den som ikke er voldsom, er død. Vold — er en ofte irrasjonell reaksjon i en presset situasjon. Usikkerhet og frykt fører til raseri, og volden blir en slags fryktens absolusjon — og utøverens store nederlag.

Vi er for tiden opptatt av de økende voldstendenser. Vi vil forklare dem, finne årsakene og fjerne disse. Men ikke for enhver pris. Det må ikke gå ut over vår frihet til å velge eller vrake i vårt velferdssamfunn.

Ytringfriheten er viktig — likeledes informasjonsplikten. Sensuren av alle våre informasjons- og underholdningsmedia er hårfint balansert til fordel for volden i den kommersielle konkurransen.

Alt — eller nesten alt — fortsetter i sitt gale spor. — Men vi vil bli kvitt resultatene av årsakene.

Opphavet til volden — når vi ser bort fra organisert vold i krig — er usikkerhet og frykt. Men i vårt Velferds-Norge kan ikke usikkerhet og frykt ha sin rot i nød.

Nei — årsaken er ikke å finne på det plan. Den er psykisk og går på selvbilde, respekt og verdighet og rammer alle sosiale lag.

Jeg skal ikke underslå at arbeidsledigheten er en hovedfaktor i dette årsaksbilde, men volden har sin egen plass — sitt eget vesen — og gjennomsyrrer hele samfunnet.

Volden ligger latent i alle mennesker — som en temmet urkraft

i ro. Takket være tusener av års erfaring og kulturell påvirkning er vi fulle av hemninger - eller bremses — som stopper den direkte vold — og i stedet stimulerer hjernen. Men, som alle vet, er vi forskjellige — fysisk, psykisk og intellektuelt, og vi lever i et stort kollektiv — med lover, spilleregler, moral og status. I dette fellesskap spiller massemedia en større og større rolle.

Snakker en om sensur i forbindelse med presse, radio og TV, — er det en lek med giljotinen. Det snakkes gjerne om ansvar, informasjonsplikt og formidling, — men fordi mennesker er som de er, vil alle forandringer inneholde kommersielle hensyn.

Man skal jo leve.

Jeg tror vi har ofret mange dyder på pressefrihetens alter. Vi har latt oss føre inn i en avstumpet råskapens verden, hvor det er blitt fokusert på krig, drap, vold og ulykker. Alt dette forherder og sjokkerer det menneskelige sjelsliv. Dette gjelder alle media. Tragédie og lidelse. Dårlige nyheter er gode nyheter.

Hvordan virker så dette?

Jeg tror de hemninger — eller bremses — vi gjennom generasjoner har bygget opp etter hvert slites ned. Ved ustanselig å bli konfrontert med vold og skrekkbilder bygger vi opp en forestilling om at det slik skal være. Vi innstilles på vold, og vår mentale holdning blir deretter. Terskelen blir lavere, og frykten som daglig får næring gjennom alle media — styrer mer og mer våre handlinger. En dag er vi tilbake i urtiden. Kan vi gjøre noe med det?

Vi kan det — men vi vil ikke!

Jostein N. Berge

102826